

Crowe, J.: Natural Law and the Nature of Law

Cambridge University Press, 2019, 263 stran, 1. vydání

PETR OSINA

Jonathan Crowe je profesorem práva na australské Bond University v Gold Coast nedaleko Brisbane a pravidelným hostujícím profesorem na americké University of Texas v Austinu. Zkoumá vztah mezi právem a etikou na teoretické i aplikované úrovni. Zajímají jej způsoby, jak jsou etické normy a vztahy zakomponovány do sociálních praktik a jak tyto praktiky zase poskytují normativní základ pro právní a sociální instituce. V polovině roku 2019 vydalo nakladatelství Cambridge University Press jeho první samostatnou monografii.

Cílem recenzované knihy je obhajoba originální teorie přirozeného práva, která staví na moderních přirozenoprávních koncepcích, zejména (ale nejen) na myšlenkách představitelů Nové teorie přirozeného práva (v čele s Johnem Finnisem). Metodika knihy odráží přirozenoprávní požadavek, aby se teorie práva vyrovnala adekvátně s rolí racionálního vodítka lidského chování. To zahrnuje diskuse o normativních základech práva v etice a politice.

V kapitole 1 Crowe tvrdí, že etiku přirozeného práva lze chápat jako druh dispoziční teorie hodnot, která identifikuje základní dobra, jež směřují lidské jednání při prosazování vlastních cílů. Teorie praktické racionality v rámci moderních přirozenoprávních koncepcí pak lze chápat jako pokusy zachytit principy, které by řídily vztah k základním dobrům v podmínkách plného imaginativního ponoření. Crowe staví na tomto rámci, aby prozkoumal řadu dalších meta-etických otázek, jako je úloha základních dober v praktické racionalitě, zda se dobra mohou v průběhu času měnit a propojení mezi dobrou a lidskou přirozeností.

Teorie základních dober zahrnuje pečlivou reflexi normativních sklonů sdílených lidmi a projevujících se v jejich komunitách. Vyžaduje to, abychom se hermeneuticky zapojili do normativních sociálních institucí a praktik. Tuto metodiku používá Crowe v kapitole 2 pro popis samotných základních dober. Tvrdí, že pro člověka existuje devět základních forem dobra – život, zdraví, potěšení,

přátelství, hra, uznání, porozumění, význam a přiměřenost. Každou z těchto věcí postupně zkoumá a rozebírá jejich role ve strukturování účelného lidského jednání a usnadňování existenciálního významu. Rovněž analyzuje základní jednotu dobra a argumentuje tím, že základní dobro života – chápáné jako otevřenost vůči lidskému rozkvětu – lze považovat za základní zdroj hodnot.

V kapitole 3 Crowe argumentuje, že existují dva primární typy normativních důvodů – důvody účasti na základních dobrech a důvody nepoškozující účast člověka na základních dobrech. Odmítá tvrzení Nové teorie přirozeného práva, že nikdy není možné úmyslně poškodit účast člověka na základních dobrech (Crowe to nazývá morálním absolutismem). Spíše bychom se podle něj měli zdržet poškozování účasti na dobrech bez přiměřeného důvodu.

Kapitola 4 zkoumá roli obecného blaha v politické teorii přirozeného práva. Pojetí obecného blaha zachycuje zájem, který má každý člověk na vytvoření komunity, kde všichni členové mohou vést vzkvétající život. Crowe obhajuje vícerozměrný popis obecného blaha, který zahrnuje součásti toho, co se často nazývá instrumentální, rozlišovací a agregační chápání pojmu. To, proč se každá osoba musí účastnit a vyhnout se poškození účasti na základních dobrech, jí dává vážný důvod, aby přispívala k obecnému blahu. Z toho vyplývá povinnost podporovat charakteristické a rozumné způsoby sociální koordinace.

Povinnost každé osoby vykonávat svůj podíl na obecném blahu poskytuje základ pro přirozené zákonné vyúčtování politických závazků. Kapitola 5 zkoumá dopady této teorie na strukturu politického diskurzu ohledně přidělování povinností v rámci obecného blaha. Crowe tvrdí, že práva lze nejlépe chápat jako *prima facie* nároky na konkrétní formu zacházení, zatímco svobody jsou považovány za práva na nezasahování nebo pozitivní pomoc. Poté zkoumá, jak lze tyto myšlenky použít k vytvoření normativního rámce pro

politický diskurz. Domnívá se, že řešení politických otázek v souladu s obecným blahem zahrnuje vyvážení silných práv na nezasahování vůči řadě méně všudypřítomných, ale potenciálně závažnějších práv na různé formy pozitivní pomoci.

Finnis tvrdí, že stát hraje nezbytnou roli při podpoře obecného blaha tím, že slouží jako centralizovaný mechanismus sociální koordinace. V kapitole 6 však Crowe tvrdí, že tento závěr je mylný. Popisuje tři běžné formy právního řádu, které mohou fungovat nezávisle na státu – smluvní právo, obyčejové právo a přirozené právo. Efektivnost a všudypřítomnost těchto forem nestátního práva naznačuje, že teoretici přirozeného práva by měli odmítnout tvrzení, že stát je nezbytný k dosažení obecného blaha.

V kapitole 7 Crowe argumentuje, že debata mezi teorií přirozeného práva a právně pozitivistickými směry v právní vědě je definována přirozenoprávní tezí – právo je nutným racionálním standardem lidského chování. Tento požadavek znamená, že domnělý právní standard, který není racionálním standardem lidského chování, je buď právně neplatný, nebo je vadným právem. Přirozenoprávní teze se objevuje v různých verzích, které nejsou vždy jasně rozlišeny. Crowe proto identifikuje čtyři dvojznačnosti a objasňuje různé přirozenoprávní pohledy, které z nich vyplývají. Pak zkoumá tři cesty k přirozenoprávní tezi a zvažuje přínosy slabého a silného čtení této teze.

Kapitola 8 obsahuje pokus o novou obhajobu přirozenoprávní teze založený na zkoumání přirozené povahy práva. Právo je zde označeno za artefakt. Crowe tvrdí, že právo není přímo zahrnuto ve standardním filosofickém vymezení artefaktu, jelikož každé pravidlo nemá autora. Nicméně je možné toto vymezení rozšířit a umožnit existenci neúmyslně vytvořených artefaktů. Crowe říká, že právo je speciálním typem artefaktu, který označuje jako institucionální artefakt. V jeho pojetí se dá určitý systém pravidel považovat za právo pouze tehdy, když je kolektivně uznán za právo a splňuje podmínky pro právo. Ty jsou splněny, pokud je právo schopno plnit svou funkci.

Kapitola 9 je věnována funkci práva. Crowe tvrdí, že funkce artefaktu je charakteristická kauzální vlastnost, která hraje hlavní roli při vysvětlení toho, o jaký artefakt jde, a při hodnocení jeho úspěchu nebo selhání. Dále dodává, že funkcí práva jako artefaktu je sloužit jako deontický operátor vytvořením vědomí společenského závazku. Zdánlivé právo, které není schopno vykonávat tuto funkci, selhává jako právo, zatímco právo, které není zcela přizpůsobeno na tuto funkci,

je právně vadné. Pozitivní právo nenaplnuje tyto standardy kvůli své formě nebo obsahu. Vadné právo bude právně neplatné v závislosti na rozsahu a povaze vady. Výsledný pohled, který Crowe označuje jako artefaktovou teorii práva, obhajuje přirozenoprávní tezi.

Kapitola 10 se zabývá otázkou normativní autority práva. Crowe vychází z práce Josepha Raze, když tvrdí, že právo typicky (ale nikoli nutně) vyžaduje všeobecnou autoritu. Raz říká, že právo aktuálně nemá obecnou autoritu, kterou vyžaduje – některé zákony mají autoritu, jiné ji nemají. Finnis na druhé straně zastává názor, že právo aktuálně disponuje obecnou autoritou kvůli své zásadní roli při společenské koordinaci. Koordinační funkce práva mu podle Croweho nezajišťuje obecnou autoritu, jelikož ta může být překonána jinými druhy společenského řešení. Právo tak postrádá obecnou normativní váhu a hraje slabou epistemologickou roli při regulaci lidského chování.

Kapitola 11 se zabývá interpretací právních textů. Crowe tvrdí, že kontextuální význam právního textu je jeho běžný současný význam a soudci by jej měli aplikovat při interpretaci právních materiálů. Tento požadavek znamená, že soudci by měli interpretovat právní texty s ohledem na záměry jejich tvůrců v kontextu současných hodnot a sociální praxe – Crowe to označuje za široký kontextualismus. V kapitole 12 Crowe tvrdí, že tam, kde je kontextuální význam právního ustanovení nerozumný, by měl soudce hledat koherenci mezi právním textem a širšími požadavky praktické racionality. Tento pohled vykazuje určité podobnosti s Dworkinovou teorií práva založeného na integritě.

Recenzovaná kniha poskytuje první systematickou obhajobu idejí přirozeného práva po téměř čtyřiceti letech od vydání knihy Johna Finnise *Natural Law and Natural Rights*. Představuje originální popis tradice přirozeného práva a zpochybňuje běžné vnímání přirozeného práva jako souboru nadčasových standardů seslaných člověku shora. Jonathan Crowe tvrdí, že přirozené právo je objektivní a normativní, avšak přesto historicky rozšířené, sociálně ztělesněné a závislé na podmíněných skutečnostech týkajících se lidské přirozenosti. Odráží trvalou snahu lidí vymyslet, jak nejlépe žít hodnotné životy vzhledem k různým povahám a ke společenskému prostředí. Povahu a účel práva lze v tomto širším kontextu hodnoty náležitě pochopit. Závěrem lze konstatovat, že recenzovaná kniha může oslovit každého, kdo se zajímá o teorii práva nebo právní filosofii.